

O NAČELNOM PRAVNOM STAVU VRHOVNOG SUDA od 29. MARTA 2011.

Vrhovni sud je usvojio sljedeći stav u pogledu dosuđivanja visine pravične naknade zbog povrede prava ličnosti (ugleda, časti i dr.) u slučaju kada za povredu postoji odgovornost novinara i medija:

”Ukoliko nadje da postoji osnov odgovornosti novinara i medija sud odmjerava visinu pravične naknade zbog povrede prava ličnosti (ugleda, časti i dr.) vodeći računa o svim okolnosti konkretnog slučaja, a naročito: o značaju povrijedjenog dobra i posledicama koje su iz toga proistekle, trajanju duševnih bolova, cilju kome služi naknada nematerijalne štete, kao i tome da visina dosudjene naknade po pravilu treba da bude u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, te da dosudjena naknada ne bude u iznosu koji bi obeshrabrujuće uticao na novinare i medije u obavljanju njihove uloge u očuvanju demokratskih vrijednosti društva.”

Ovaj stav je dostupan na internet stranici [Vrhovnog suda](#).

Akcija za ljudska prava smatra da je načelni stav je morao biti konkretniji, da bi sudijama i javnosti bilo jasno šta znači to da ”dosuđena naknada treba da bude u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava” i da ”ne djeluje obeshrabrujuće na novinare i medije”.

Još je Zakon o medijima 2002. godine propisao da treba da se primjenjuje ”u skladu s praksom Evropskog suda za ljudska prava”, tako da ovaj stav Vrhovnog suda nije donio praktično ništa novo.

Vrhovni sud je mogao da podsjeti da je u svojoj praksi Evropski sud za ljudska prava već utvrdio da dosuđeni iznos mora da bude:

1) srazmjeran povredi ugleda, tj. da ne smije biti viši od naknada koje se dosuđuju žrtvama ”ozbiljnog nasilja”, što znači žrtvama zlostavljanja i mučenja, odnosno zbog smrti bliskog lica ili licima koji su zbog štetnog događaja postali osobe sa invaliditetom;

2) srazmjeran sa finansijskim kapacitetom tuženog lica: ako je u pitanju fizičko lice - novinar ili urednik, onda se mora voditi računa o neto zaradi fizičkog lica - u presudi Filipović protiv Srbije, Sud je npr. ustanovio da je naknada štete jednaka šestomjesečnoj zaradi bila nesrazmjerno velika. S druge strane, ako je u pitanju pravno lice, mora se voditi računa o tome da li je u pitanju medijski gigant ili mali medij koji se inače bori za opstanak.

Uz navedene stavove Evropskog suda Vrhovni sud je mogao da naglasi da se prilikom određivanja naknade mora uzeti u obzir ponašanje stranaka - npr. da li je oštećeni zahtijevao objavljivanje ispravke ili odgovora, kao i da li je odgovorni

urednik objavio ispravku, odgovor ili izvinjenje.

Takođe, Vrhovni sud je morao napomenuti da će se načelni stav pored novinara i medija primjenjivati i na ostale koji se koriste slobodom izražavanja razmatrajući teme od javnog interesa

Akcija za ljudska prava je u novembru 2010. godine objavila Predlog reforme odgovornosti za povredu časti i ugleda u Crnoj Gori, u kojoj je obrazloženo predložila izmjene Zakona o medijima koje bi sadržale sve gore navedeno, kao i druge standarde iz prakse suda u Strazburu. Na žalost, u Akcioni plan nije uvrštena mjera dopune Zakona o medijima. Do tada ćemo morati da tumačimo stavove Vrhovnog suda.